

Voor gegevens van andere vondsten houd ik mij ten zeerste aanbevolen. Materiaal kan ter determinatie aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie (Raamsteeg 2, Leiden) gezonden worden.

Tot slot dank ik de heer Dr. P. H. van Doesburg voor het beschikbaar stellen van het materiaal uit het museum, en de heren J. van Tol en Prof. Dr. J. T. Wiebes voor het kritisch door-nemen van het manuscript.

LITERATUUR

- Macan, T. T., 1965. A Revised Key to the British Water Bugs (Hemiptera-Heteroptera) with notes on their Ecology. Second Edition. *Scient. Publ. Freshwat. biol. Ass.* 16: 1—78, figs 1—48.
- Nieser, N., 1968. De Nederlandse water- en oppervlaktewantsen (Heteroptera aquatica et semiaquatica). *Wet. Meded. K. ned. natuurh. Veren.* 77: 1—56, figs 1—140.
- Poisson, R., 1957. Hétéroptères Aquatiques. *Faune Fr.* 61: 1—263, figs 1—185.
- Richard, G., 1967. Heteroptera. - in: Illies, J. (ed.) *Limnofauna Europaea*, Stuttgart, pp. 236—241.
- Turin, H., 1974. Over het karteren van invertebraten en het „European Invertebrate Survey”. - *Ent. Ber., Amst.* 34: 186—188, figs 1—2.
- , 1975. *Handleiding voor de kartering van nederlandse Invertebraten*. - Instituut voor Oecologisch Onderzoek, stencil. pp. 1—26, figs, tables.

P/a Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2, Leiden.

---

600 pp., 73 afb., 37 platen, literatuurlijst ca. 1400 citaten, onderwerpenregister 28 kolommen, soortsnamenregister 9 kolommen, auteursregister 20 kolommen. Chapman & Hall, London. ISBN 0—412—11630—8. Prijs (gebonden) £ 16.80.

Onlangs is een nieuwe bewerking verschenen van het welbekende boek van Novák over insektenhormonen. In de vorige druk waren recente ontwikkelingen als een soort addendum achter in het boek opgenomen. In de nieuwe druk zijn een aantal hoofdstukken bewerkt, ofschoon grote delen van de oude tekst gehandhaafd zijn. Hierdoor kan het voorkomen dat ontwikkelingen uit 1960 nog steeds als zeer recent worden beschreven in 1975.

Opzet en indeling van het werk is ongeveer gelijk aan die van de vorige uitgave. Door de grote hoeveelheid nieuwe gegevens, moesten sommige hoofdstukken aanzienlijk worden uitgebreid, zoals bv. dat over neurohormonen.

Novák is waarschijnlijk nog de enige insektenhormonen-specialist, die de term exohormoon gebruikt. Ofschoon de term feromoon reeds in 1960 door iedereen is geaccepteerd, wenst Novák nog steeds de verouderde term exohormoon te gebruiken. Hij ziet de „exohormonen” als echte hormonen en verdedigt dit door bv. een kolonie sociale insekten te zien als een beginvorm voor een hoger organisme met de afzonderlijke insekten als onderdelen voor zo'n organisme. Het „exohormoon” wordt dan dus inderdaad binnen hetzelfde organisme, nl. de kolonie geproduceerd. Het zou interessant zijn te weten of deze theorie, die letterlijk van de vorige druk is overgenomen, wederom in een nieuwe bewerking een plaats zal krijgen.

Voor de specialisten op dit gebied is dit werk zeer bruikbaar. Voor mensen, die snel een indruk van dit terrein willen krijgen is het boek door de stijl en opmaak toch weinig toegankelijk. — L. P. S. van der Geest.

DIPTERA BOMBYLIIDAE. — Tijdens de hete zomerperiode van 1975 kon ik in de duinen van Groet op 1.VII.1975 een ♀ van *Villa circumdata* (Meigen) vangen. In het ten behoeve van natuurwetenschappelijk onderzoek afgesloten gedeelte van de duinen bij Schoorl vond ik op 7.VII.1975 een aantal ♀ van *Exoprosopa capucina* (Fabricius). Hoewel dit een dier van de droge zandgronden heet te zijn, vind ik ze in de omgeving van Eindhoven ook regelmatig in vochtige broeklanden.

G. van der Zanden, Jongkindstraat 2, Eindhoven.